

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016

FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПАРТИНА ВОРОЖНЕЧА МАЛІЄ

РІШИЛИ ПРИЙНЯТИ МЕКАРТУРА У КОНГРЕСІ

Вашингтон, 15 квітня. — У Готелю Статлер зібралися провідники Демократичної партії на особисту зустріч з президентом Труманом, як своїм головою, щоб порозумітися в справі партійної політики після найвищих подій. Президент виголосив до них промову, і з притиском заявив, що він не дбає, що з ним станеться особисто, коби тільки втримати мир. Далше сказав, щоб демократи пробували повернути республіканців та інших громадян „до правди і до фактів“ у справі переміни на Далекому Сході, а потім наткнувся на свою промову з попереднього дня, виголошену на обіді в честь Джеферсона, „яку треба було виголосити.“ бо вона відносилася до засад, на яких прийшло до відправи ген. Мек-Артура з його становища верховного команданта на Далекому Сході. Після вступної промови Труман розмовляв особисто, подаючи руку гостям, кожному окрема.

Підготовка до прийняття Мек-Артура на спільній збірній Конгресу.

З уваги на велику популярність ген. Доглеса Мек-Артура демократичні конгресові провідники, за одобренням президента Трумана, порозумілися з представниками Республіканської партії в Конгресі, щоб залучити генерала з промовою на спільній засіданні обох конгресових палат в четверний вечір. Обидві партії погодилися, щоб у промові обговорювати тільки різницю в поглядах на американську політику на Далекому Сході, виключаючи особисту критику осіб, які цю політику складають. Заки генерал прийде до Вашингтону, його привітають у Сан Франціско, а після виголошення промови в Конгресі, він поїде на прийняття в Нью Йорку у п'ятницю. Такі привітання дадуть нагоду патріотично настроєним громадянам згадати партійну ворожнечу, яка спалахнула безпосередньо після відставки Мек-Артура, а звернути увагу на загальні справи.

ЗРЕЗИГНУВАЛА СТЕНОТИПІСТКА В ВІЛМОУ ДОМІ
Вашингтон. — Лоретта Іонг, стенографістка в Білому Домі, яка призналася, що дістала футру вартості \$9,540 від аліканта, який хотів дістати позичку від Фінансової Корпорації Відбудови, де її чоловік був урядовцем, зрезигнувала зі свого становища. Протекційну систему витягнула на денне світло сенатська слідча комісія місяць тому, однак стенографістка залишилася при своїй праці. Секретар Білого Дому каже, що пані Іонг як причину своєї резигнації поділа бажання присвятити більше часу на домашні обов'язки.

ГЕН. ГЕРШІ ЗАПЕВНЯЄ МОЛОДЬ ПРО МОЖЛИВІСТЬ СТУДІЙ У КАЛЕДЖІ

Вашингтон. — Директор поборової служби ген. Луїс Герші заявив, що кожний пересічний студент, який покине школу (гайскул), може робити підготовку вступити на університетські студії восени і закінчити прийнявши перший рік науки. — Це відноситься до закону про відновлення військової служби, який має бути ухвалений обома палатами Конгресу після вирівняння різниці у законопроєктах, ухвалених в обох палатах окремо. Сенат ухвалив, щоб побирати до служби 18-річних, а нижча палата, щоб побирати 18½-річних. Крім того є ще інші різниці, які мусять бути вигладжені ще перед 9 липня, коли то внісася теперішній поборовий закон.

СЕН. КЕЙН ЗГОЛОШУЄ РЕЗОЛЮЦІЮ ЗА ВИПОВІДЖЕННЯ ВІЙНИ ВОРОГАМ

У дебати крізь радіо з демократичним сенатором Вільямом Бентоном з Конетикат, над закордонною політикою республіканський сен. Гері П. Кейн зі стейту Вашингтон заявив, що він зголосить у сенаті резолюцію за виповідження війни ворогам Об'єднаних Націй у Корей.

В АМЕРИЦІ

● Комуністичний орган „Дейлі Воркер“ у Нью Йорку, радісно привітав відставку ген. Мек-Артура зі становища командувача протимуністичних сил. Водночас газета називас президента Трумана „підпалачем війни“.

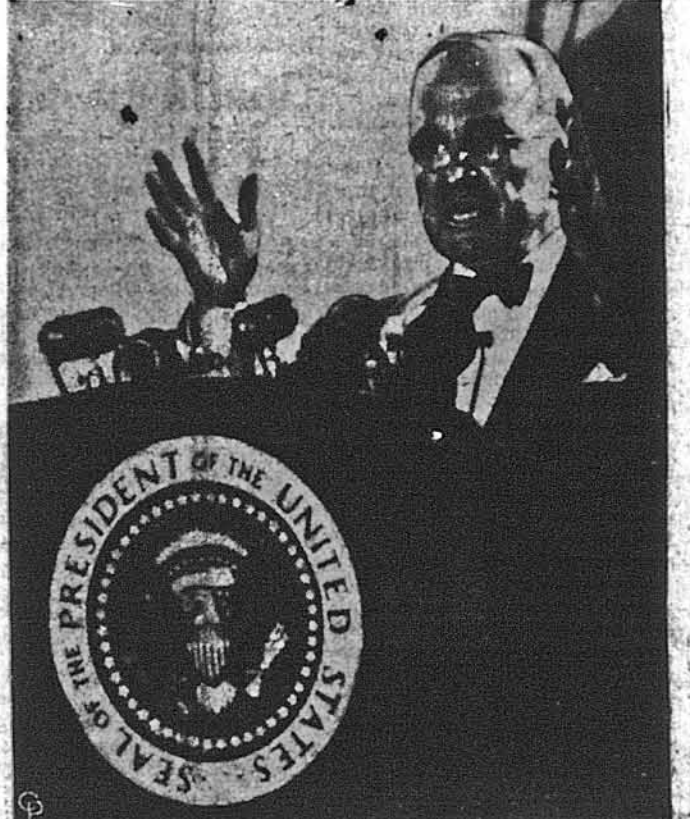
● Негер-конгресмен, Вільям Л. Давсон, призначив до заборони відокремлення чорних воїнів від білих, покликаних до збройних сил. Його промова в палаті республіканців була такою переконливою, що майже всі конгресмени з південних штатів її оплескували. Давсон — це адвокат в Шікаго, служив в першій світовій війні як доброволець — і був дачі ранений німцями. Він покликуючися на те, що він добрий „негро-американець“.

● 300,000 американських туристів відвідало Західну Європу в 1950 році. Це приріст на 30 відсотків у порівнянні з попереднім роком.

Ген. М'Артур в дорозі до Америки ТРІОМФАЛЬНЕ ПРОЩАННЯ І ВИЗІД З ТОКІО. — ЯПОЇЦІ ПРОЩАЛИ МЕК АРТУРА ЯК ІМПЕРАТОРА.

Токіо, 16 квітня. — Сьогодні вранці ген. Доглес Мек Артур, звільнений президентом Труманом з посту головного команданта американських і альянтських збройних сил на Далекому Сході, відлетів своїм літаком з місцевого аеродрому до Злучених Держав, після майже шістьох років виконання обов'язків головного команданта альянтських окупаційних сил в Японії та після 14 років безперервної відсутності в Злучених Державах. Додому ген. Мек Артур вертається як найвищий старшина американської армії, але цим разом вже без призначення. Визід ген. Мек Артура з Токіо мав всі ознаки тріумфу, з ознаками всіх найвищих військових почесностей та хвилюючого прощання з японцями і японським урядом. Японці прощали ген. Мек Артура з почестями, що їх віддають своєму імператорові. Багато співробітників генерала, як і японців, мали сльози в очах, як ген. Мек Артур стискав їм востаннє руку на „гуд-бай“.

Японський парламент попрощав ген. Мек Артура окремим листом, висловлюючи йому вдячність японського народу за те, що він допоміг йому постати з руїни. На вулицях, якими ген. Мек Артур переїжджав та на аеродромі було зібраних около 250,000 народу. На аеродромі генерала прощали почесні відділи всіх трьох родів американських збройних сил: армії, флоту і авіації, під звуки „Генеральського Маршу“ військової оркестри. На чолі почесних військових відділів, дипломатичного корпусу та японського уряду стояв при прощанні ген. Мек Артура його наслідник, ген. Метью Ріджвей. Усі віддали від'їжджаючому найвищу почесність, на яку могли спромогтися. — Ген. Мек Артур зуміється один день на Гавайях, біляся в Сан Франціско, звідки в четвер прибуде до Вашингтону, де виступить перед спільною сесією Конгресу. В п'ятницю перед полуднем прибуде до Нью Йорку, де окремий Комітет та управління міста приготували йому тріумфальне привітання. Ген. Мек Артур є в дорозі разом зі своєю дружиною та їхнім 11-літнім сином. День перед від'їздом генерала, японський імператор Гірогіто зложив йому прощальні відвідини.

ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН ОБОРОНИЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ в да-леко-східній справі. Під час традиційного обіду в честь Джеферсона-Девсона у Вашингтоні миналої суботи, през. Труман хоркав республіканців, що оспорожили звільнення ген. Мек-Артура воін більше дбають про перемогу в наступних виборах ніж про оборонний фронт.

ВЕЛИЧЕЗНІ АМЕРИКАНСЬКІ СИЛИ НА СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ ГОТОВІ ДО АНЦІЇ

Трієст, 16 квітня. — Америка не вірить в безпосередню загрозу новій світовій війні, — але вона теж не бере ризику, якщо б ця війна мала вибухнути без сподівань. Це відноситься теж до американської оборонної підготовки на Середземному морі, де в останньому сконцентровано около 70 воєнних кораблів, включно з могутньою авіатюкою Френклін Д. Рузвелт, що спокійно маневрують по Середземному морі, під командуванням адмірала Роберта Карні, команданта Східно-Атлантичної і Середземноморської Флоту, та адмірала М. Б. Граднера, команданта Шостої Флоту. На тих самих водах — теж величезна британська флотія, хоча з різних політичних мотивів між цими двома силами ще не встановлено одного спільного командування. Сильні американські підкріплення перекинено на Середземне море у зв'язку з останніми рухами совєтських військ на Балканах, зокрема у зв'язку з концентрацією чорних сил на кордонах Югославії та заповідженнями їх „магнетрами“.

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ ПЛАСТОВИЙ З'ЇЗД В НЬЮ ЙОРКУ

Нью Йорк, 16 квітня. — Минулої суботи і неділі, в днях 14 і 15-го квітня, тут в аудиторії св. Юра відбувся Перший Пластовий З'їзд, що ухвалив відповідний статут, вибрав Пластову Раду і ухвалив відповідні резолюції, оформлюючи нову організацію української молоді в цій країні. Народами, які започатковано Пластовим Гимном, провів д-р Юрій Старосольський з Вашингтону. В них взяло участь около 200 осіб, в тому 57 умандатованих делегатів з 26 пластових осередків в ЗДА і Канаді. В новоприйнятому статуті назву організацію встановлено: Пласт — Організація Української Молоді, діяльність якої розгятатиметься на ЗДА, її території і посілостві та на Канаду. На головний осідок організації вибрано Дітройт, де вона вже є заінкорпорована та придбала свій власний дім. Метою організації є „виховувати молодь українського походження на добрих громадян, розвивати її фізичні, умовні і моральні сили та плекати світлі традиції української історії“. На з'їзді виголошено доповіді та обговорено такі проблеми, як „Лицем до нової дійсності“, „Присутсування пластової методики до нових обставин“, „Господарську дію як виховний чинник“ і т. п. В нарадах і промовах підкреслювалося, що цей з'їзд матиме історичне значення для дальшого розвитку українського Пласту. Вибрано Красву Пластову Раду з 25 осіб, що мають з-поміж себе вибрати Пластову Старшину. До Пластової Ради, головою якої обрано д-ра Юрія Старосольського, крім нього увійшли: Оксана Березинська, Наталя Вілозор, Іван Близняк, Ярослав Бойдунчик, Іларіон Домбчевський, Тарас Дурбак, Дмитро Ісаїв, Роман Кюс, Андроник Капустянський, Зенон Корчинський, Ганка Корняць, Євген Кульчицький, Ірина Любчик, Фаліна Любинецька Володимир Масюк, Неоніла Мерена, Ярослав Падох, Дмитро Пелецький, Ярослав Рак, Мирослав Раковський, Богдан Салабан, Іван Скоцилас, Юрій Ференцевич, Леся Храплива і Тереня Шарко та десять заступників. До Контрольної Комісії обрані: Михайло Важанський, Григорій Вобків та Микола Кавка, а о. Іван Прокопович і Юрій Розгін як заступники. На зборі відчитано або виголошено цілий ряд привітів. В рамках з'їзду відбулися відповідні товариські імпреси.

ПРОЩАЛЬНИЙ ВЕЧІР О. Д-РА І. ГРИНЬОХА В НЬЮ ЙОРКУ

Нью Йорк, 16 квітня. — Тяжкий перед поворотом до Європи представника Української Головної Визвольної Ради, члена П Президії та голови Президії П Закордонного Представництва, о. д-ра Івана Гриньоха, місцевий Об'єднаний Комітет Українських Організацій, при співпраці УККомітету, влаштував тут учора для нього прощальний вечір, в якому взяли участь представники багатьох місцевих організацій і запрошені гості. Вечір відбувся в готелю Вашингтон і його завданням було зробити відповідну виміну думок у вступному товариському оточенні та поробити відповідні підсумки і висновки з побуту о. д-ра Гриньоха в американсько-українській громаді. Громадську Зустріч ввечорі в готелю попередила доповідь о. д-ра Гриньоха у Вашингтон Ірвінг Гай Скул після полудня на тему „Визвольної боротьби на українських землях та наших завдань“, в привітності около 300 осіб з різних кол нашого громадянства. Під час Громадської Зустрічі однозгідно підкреслювано великі позитивні наслідки побуду представника УГВР в Злучених Державах, що у великій мірі допомогло познайомити широкий американсько-український загальний визвольний український боротьбою та її керівними чинниками. О. д-р Гриньох зі свого боку дякував українському громадянству та його представництву за теплу зустріч і допомогу у виконанні його місії. Як о. д-р Гриньох, так і представники громадянства підкресливали необхідність дальших зусиль для координації дій між Українським Державним Центром та УГВР.

АЛЯНТИ В КОРЕЇ ІДУТЬ ВПЕРЕД НА ЦІЛОМУ ФРОНТІ

ВОРОЖИЙ СПРОТИВ З КОЖНИМ ДНЕМ ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.
ВІД ПОЧАТКУ ВІЙНИ ВОРОГ ВТРАТИВ 314 ЛІТАКІВ.

Токіо, 16 квітня. — Війська Об'єднаних Націй теж вчора, як і в попередніх днях крок за кроком продовжували свій похід вперед на цілому корейському фронті, завдаючи знову великих втрат червоному ворогові, що намагаться бодай сподіватися альянтський похід. За самогубними задніми частинами червоних військ ворог намагаться сконцентрувати та перегрупувати свої головні сили, доповнені великими резервами і новими підкріпленнями, пригтовляючись до сподіваного великого весняного протинаступу. Ворожий відступ має всі ознаки планованого і добре зорганізованого, але це не ратує його від великих втрат, що вчора передвчора вносили по 1,600 воїнів тільки в сухопутних болях. На західному побережжі та на цілому західному секторі фронті ворожий спротив дійшов до відомої вже з теперішньої війни переходнової стадії, коли ворог ще відступає, але вже поступово намагаться вхопити в свої руки ініціативу. На східній ділянці фронті, головню здвож побережжя, сильні мряки та погана погода поважно утруднювали військову акцію, тільки альянтські воєнні кораблі з важкої артилерії засилили вогнем ворожі воєнні споруди. Природно мряку згупували дими з палаючих північно-корейських осель та висадкувальних в повітря ворожих магазинів. Не зважаючи на несприятливу погоду, альянтська авіація з неслабкою силою продовжувала свої систематичні нальоти на ворожі воєнні об'єкти, виконавши вчора 825 місії. Командант альянтської авіації на Далекому Сході, ген. Стрейтмер, вчора повідомив, що ворог від початку війни втратив в боях 314 літаків, в цьому 93 турбо-літаки совєтського типу МІГ. В тому самому часі альянти втратили 184 літаків, з цього тільки 11 в повітряних боях з ворогом. Бої продовжуються на цілому фронті.

БРИТАНІЯ ОБСТОЄ РОЛЮ ЧЕРВОНОГО КИТАЮ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Лондон, 16 квітня. — Хоча Злучені Держави Америки відкинули пропозицію щодо порозуміння з червоним Китаєм в справі мирового договору з Японією та відносно передачі комуністам Формози, Британія ще далеко з цієї пропозиції не зрезигнувала та задумує продовжувати на цю тему переговори — заявив вчора речник міністерства з акордонних справ. Проте, Британія не думає робити цих справ предметом свого домагання або необхідною передумовою своєї участі в мировому договорі та в цілій акції Об'єднаних Націй. Ціла справа викликала тепер в Англії деяке заклопотання, головню після того, як частина американської преси почала обвинувачувати лейбуристський уряд в натиску на звільнення ген. Мек Артура з далеко-східного командування та взагалі в політиці угодовості відносно червоного Китаю.

ЧЕРВОНІ КОРЕЙЦІ ПРОПОНУЮТЬ СВІЙ „МІР“

Токіо, 16 квітня. — Комуністичний міністер закордонних справ звернувся до „корейського народу“, пропонуючи „мирне налагодження своїх непорозумінь“ та протестуючи проти прийнятності і участі у війні чужинецьких військ. При цьому він згадував тільки про американців і війська інших об'єднаних націй, цілком промовчав про привітність величезної маси комуністичних „добровольців“.

ВНАСЛІДОК ЗАВОРУШЕНЬ ПРИПНІНЕНО ПРОДУКЦІЮ ІРАНСЬКОЇ НАФТИ

Тегеран, Іран, 16 квітня. — Сьогодні тут повідомлено, що внаслідок викликових комуністами страйків і заворушень в Абадані, там сьогодні практично припинено продукцію нафти. Велика рафінерія Англо-Іранської Нафтової Компанії була змушена припинити продукцію, як підбурені комуністичні страйкарі оточили рафінерію та терором не допустили до праці 9,000 робітників, що не беруть участі в страйку. Рафінерія в нормальних часах продукувала 18,000 галонів нафти, що в останньому, внаслідок заворушень, було зменшилося до 10,000 галонів. В самому місці, не важаючи на вигнаний закон та привітність війська і змобілізованої поліції, продовжувалися заворушення та демонстрації. Іранські війська зайняли головну квартиру страйкуючих та кількакратно стріляли в повітря розганяли зібраних комуністичних демонстрантів. Британія „на всякий випадок“ вислала в Перський залив кілька своїх воєнних кораблів. В інших нафтових районах Ірану праця продовжується нормально.

БРИТАНІЯ В ЖАЛОБІ ПО СМЕРТІ БЕВИНА

Лондон, 16 квітня. — Ввесь британський нарід з великим смутком прийняв вістку про смерть свого визначного державного мужа, міністра закордонних справ за весь час лейбуристського уряду аж до минулого місяця, Ернеста Бевина, що умер минулої суботи після полудня на удар серця в 70 році життя. Прем'єр Атлі, прощаючи свого „доброго і людяного товарища та дуже дорогого приятеля“ в останню дорогу, підкреслив зокрема ентузіазм покійного щодо плану Маршала, який по думці Атлі „врятував Європу від комунізму“ та щодо Атлантичного Пакту, як „одного з найбільших досягнень“, якого покійний міністер закордонних справ Бевін був співтворцем. Бевін зрезигнував з посту міністра минулого місяця, точно в 70-ту річницю своїх народин. Британський уряд одержує телеграми з висловами співчуття з цілого світу, за виником совєтських і під-совєтських країн.

ЕРНЕСТ БЕВИН

СВОБОДА SVOBODA

UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На шість місяців	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редація не відповідає.
Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НІ В КУТ, НІ В ДВЕРІ

Якщо світ не визнається на американській закордонній політиці, то на ній повинен визнаватися бодай американський нарід, якому її визнають раз-у-раз найвищі державні мужі, включно з президентом Труманом та секретарем стейту Ачесоном. Як відомо, таких політичних промов та заяв було багато й всі вони обговорювали справу тривкого й справедливого миру, до якого змагаємо. В кожній з тих промов і заяв підкреслювано наші демократичні принципи і запевнювано нас і цілий світ, що Злучені Держави не підуть на шлях угодовства, себто на шлях уступок агресорам. Здавалось, коли вже так багато наговорено про ці справи, то вже тепер кожному ясно, на чому стоїмо й до чого змагаємо.

Однак так не с. Доказом цього може послужити хочби та пристрасна і завзята дискусія, яка тепер ведеться на сторінках американської преси та між конгресменами і сенаторами у зв'язку зі звільненням генерала МекАртура. Поминаючи особу самого МекАртура, звільнення якого поділило американський загаль на два завзяті табори, а дискусія, яка тепер розвинулася, наглядно виявляє, що американський нарід таки не знає, кудюю Америка прямус та які її плани в боротьбі з комуністичною агресією, як в Азії, так і в Європі. В усякому випадку те, що уряд подас про ці справи до загального відома, с невиспачальне, щоб його політику виправдати, чи за неї боротися і життя віддавати. Це останнє було важливою проблемою в Кореї вже на самому початку „поліційної акції“, воно не перестало бути нею й нині, як це зазначив Генсон В. Болдвін. Що більше, воно стало дуже актуальним з моментом відкликання генерала МекАртура, бо й на корейському фронті дебатує про есентуальний „орієнтальний Мюнхен“, віддання Формози червоному Китаєві, допущення до Об'єднаних Націй представника комуністичного режиму в Китаєві і т. п. За що ж тоді американським воєнкам проливати кров в Кореї? За що далі воювати? Такі питання ставлять американські воєнка в Кореї, пише Болдвін, та домагаються відповіді.

З цього виходить, що с речі куди серйозніші, ніж сама справа з ген. МекАртуром та його субординацією. Звільнення МекАртура мало переконаті комуністичний китайський режим та Кремль, що Злучені Держави не думають про ніяку війну з червоним Пейпінгом чи червоною Москвою, але навпаки, що вони схильні до негайного припинення війни в Кореї та до „чесної згоди“. Але хоча Кремль позбувся „ворога ч. 1“, себто ген. МекАртура, не видно, щоб він міняв свою тактику. Він все ще обстоє, що хоча не стало МекАртура, то залишилася стара „система“. Таким самим тоном повіяло теж і з Пейпінгу.

Виглядає, що даремні були сподівання тих політиків в Англії, Франції, чи теж у Вашингтоні, які вважали генерала МекАртура перешкодою до замрнення з Китаєм і Москвою. Звільнення МекАртура не зменшило теж загроз та поширення війни на інші країни, а про можливість третьої світової війни говориться й тепер в такій самій спосіб, як говорено перед звільненням МекАртура. Інакше думають головно ті, що готові були б навіть до капітуляції, себто до такої угоди демократії, яка була б новим, тим разом „орієнтальним Мюнхеном“.

Дуже можливо, що щойно тепер, як поверне ген. МекАртур з Японії, відпаде більше світла в політичну гушавину, в якій блукає департамент стейту, а з ним і ціла країна. Можливо, що по дебатах у Конгресі знайдеться бодай тепер який вихід, який буде прислний для американського народу і світу. Бо стан, який тепер заіснував, не задовольняє ані американців, ані той світ, що змагає до волі.

ЗАГАДОЧНА КУПІВЛЯ

Як тільки департамент стейту проголосив понове покликання до життя Бюро Економічної Оборони Торговельної Політики, появилися висті, що вже наладна теж і його „політика“. Ця політика зв'язана з закупом в Америці й по цілій земській кулі різномодних матеріалів, потрібних для воєнних цілей. Це на те, щоб не дати їм попасти в руки потенційного воєнного ворога, яким стане Совєтський Союз разом зі своїми сателітами, включно з комуністичним Китаєм. Такі запобіжні покупки називають „преклюдіями“, себто такими, які мають „виключити“ інших від закупів тих товарів. Теоретично це свого роду „превенційна війна“.

Такі закупы організувала Америка підчас другої світової війни з великим успіхом. Для практичного ведення такої політики Вашингтон організував тоді кілька рад чи бюр, між ін. щойно відновлену під назвою Бюро Ради Економічної Оборони, далше Рад Економічної Війни, Чужинну Економічну Адміністрацію і Торговельну Компанію ЗДА.

Американські заводи, звернені на адресу Великобританії за її не дуже для Америки приязну економічну політику в теперішнім виключному положенні, відносять головно до перепродавання аме риканських товарів Червоному Китаєві, який звиває деякі з них на вироб амуніції й зброї на війну в Кореї, отже проти Злучених Держав і проти самої Великобританії, яка втримує там теж і свої військові частини. Коли ж тепер Америка оживила Бюро Економічної Оборони, то воно в першу чергу мусить подбати про припинення такого перепродажу, а щойно на дальшому місці подбати про планивані нею закупы.

Такі покупки можуть стати великим підприємством для деяких осіб і країн. Тому бізнесові кола дуже заінтересовані оживленням такої торговельної агенції. Зате уряд хоче тримати таку акцію в тайні, щоб не сполошити не тільки ворога, але й посередників, які можуть підвищити ціну до незвичайної висоти для особистих зисків. Це бізнесовий бізнес, у якому йдеться не тільки про закупно потрібних воєнних матеріалів, але й про закупно таких, яких Америка має доволі, а які не повинні б дістатися ворогові. Це таке саме, як нищення ворожих фортець, мостів, магазинів, кораблів ітп., об'єктів тільки на те, щоб не дати ворогові з них корисати. Таким торговельним („стратегічним“) — підприємством с під цю пору природна гума, олово, кобальт, манган, тунгстен, цинк мідь і інші подібні метали. Такі об'єкти не тільки мусять бути закуплені, але й втримані у відповідних магазинах, щоб після есентуальної війни можна було їх відпродати, без огляду на зиск чи втрату.

Найбільшу увагу звертають під цю пору на природну гуму. На її закупно вже призначено 150 мільйонів. Для неї с завжди місце збуту, бо приватні американські підприємства потребують їх на опони для ав-

томобільних коліс і для таких же опон при літаках. Тому, що багато літаків на війні пропадають, то само собою розуміється, що треба мати необмежені склади такого матеріалу. На закупно алюмінієвої бляхи призначено вже 5,500,000 доларів, а на війну від оксидування мідь 1,300,000 доларів. Зрештою це тільки зразки матеріалів, загально звісних і тому їх оприлюднення не с зрадою військової тайни.

Грошей на такі закупы постачає Фінансова Корпорація Відбудови, над якою зчинили тепер такий крик у Конгресі за її претензійні позиції. Але не с виключене, що треба було обходити законні приписи цієї корпорації, щоб дістати гроші для таких цілей, які не можна оприлюднити. Акт про Оборону

Б. Козловський

Політична еміграція і проблеми майбутнього

Читаючи в емігрантській пресі статті чи слухаючи на емігрантських зборах промов або доповіді, де трактують питання майбутнього політичного й соціально-економічного ладу в теперішніх підсовєтських країнах, дехто лише іронічно знизус плечима: „Чи варто марнувати час на таку порожню балаканину? Ніби повалення совєтської влади і встановлення того чи іншого нового режиму на батьківщині може залежати від бажань купки наших емігрантів?“

Загальну хибність такого зауваження довго доводити не треба, але слід визнати, що часом в ньому можуть бути зерна гіркої правди. Безсумнівно, повалити совєтську тюрму народів може тільки поразка Кремля в світовій війні, а дальша доля підсовєтських народів, крім нинішніх сателітів, — право яких на самостійне державне існування не заперечує жадна демократична держава, залежатиме насамперед від загальної міжнародної ситуації та реального співвідношення політичних сил в повсютньому демократичному світі. Практично головним тут буде те, яка орієнтація переможе в політичному світогляді Заходу: чи на одну російську імперію, чи на федеративне об'єднання (і яке саме) раніш належних до неї країн, чи на розчленування її на кілька самостійних держав. Саме тут політична еміграція може й повинна відіграти поважну роль, відповідно впливаючи на публічну опінію Західних держав. Есентуально історичне завдання еміграції може стати й більш далекосяжним, бо в разі повалення сталінської деспотії — визволені з-під неї народи, що довгий час не чули вільного слова й не мали ні вільних політичних організацій, ні самостійного політичного досвіду, потребуватимуть для організації свого нового життя допомоги своєї політично більш вихованої та досвідченої і цілком імунованої щодо більшешвиазу еміграції. Отже, усвідомлюючи неминучість світової війни й імовірність краху

Продукції дас урядові широкі уповноваження для закупна металів, сирців і різномодних виробів. Назавгал тут не йдеться про справжню потребу тих матеріалів, але про що інше. Сказано теж, що уряд може закупувати матеріали по вищій ціні ніж на щоденному ринку, щоб тільки забезпечити їх посідання для оборонних цілей.

Красва Рада Безпеки Ресурсів, яка діє як мобілізаційна влада і укладає плани для оборонної продукції, теж розуміє добре значення того роду закупів на випадок тотальної війни. Однак закупы, цілком яких виключити інших покупців, мають одні небезпечну сторону, коли глядіти з однієї точки національної оборони. Вони спонукують противника до самооборони і вистійливості, щоб стати самостійним від інших частин світу, а головню від країн, які нашілися під владою ворога.

Визнаймо однак, що ці шанобливі потягнення до влади — кристалізують в собі не лише особисті амбіційності та самозакоханість — отаких собі маленьких псевдонаполеонів, а до певної міри й властиве вже ширшим колам політичної еміграції перетворення її ролі. В парі з цим перетворенням, бо як його наслідок чи причина, звичайно йде і та шкідлива політична короткозорість звзагалі, через яку з полі зору таких емігрантських політиків часом фактично випадає свій таки народ. Адже вся їхня „політика“ базується на їх внутрішньому переконанні, ніби тільки політична еміграція може бути головним чинником виявлення свого народу, ніби тільки вона певню знає, чого він потребує, лише вона покликана стати коло керми влади на своїй визволеній батьківщині. Чи ж нема в такому монополюному тлумаченні своєї ролі навіть певної зневаги до свого народу, чи не може він руба поставити та-

вній совєтській імперії, політична еміграція підсовєтських народів повинна бути наготові, вже нині загострюючи свою увагу й на проблемах повосної політичної та соціально-економічної організації своїх країн.

Дещо в цьому напрямі вже й зроблено і робиться. Проте, чи скрізь і в усьому правдою розуміє свої завдання щодо цього політична еміграція, чи завжди йде вона вірним шляхом (я скрізь маю тут на увазі не саму українську еміграцію, а політичну еміграцію звзагалі — всіх націй, з усіх опанованих більшовиками країн)? Ось тут якраз і доводиться визнати „зерна гіркої правди“ в словах отих скептиків. Не зупиняючись на тих явищах звичайної корупції в колах політичної еміграції деяких національних груп, що про них свого часу вже писала „Свобода“, як і на тих чистих готесекних формах, що їх часом набірає „боротьба за міністерські портфелі“ в національних урядах на еміграції.

Визнаймо однак, що ці шанобливі потягнення до влади — кристалізують в собі не лише особисті амбіційності та самозакоханість — отаких собі маленьких псевдонаполеонів, а до певної міри й властиве вже ширшим колам політичної еміграції перетворення її ролі. В парі з цим перетворенням, бо як його наслідок чи причина, звичайно йде і та шкідлива політична короткозорість звзагалі, через яку з полі зору таких емігрантських політиків часом фактично випадає свій таки народ. Адже вся їхня „політика“ базується на їх внутрішньому переконанні, ніби тільки політична еміграція може бути головним чинником виявлення свого народу, ніби тільки вона певню знає, чого він потребує, лише вона покликана стати коло керми влади на своїй визволеній батьківщині. Чи ж нема в такому монополюному тлумаченні своєї ролі навіть певної зневаги до свого народу, чи не може він руба поставити та-

ким опікунам гостре питання: „Хто дав вам мандат на владу над нами? Годі нам самозваних володарів! За довгі роки свого тяжкого дикого життя ми вистраждали собі право на таку владу, яку хочемо й поставимо самі!“

До таких саме наслідків, як і перетворення ролі політичної еміграції, приводить і ще вужче своєю суттю перетворення ролі партії. Навіть багатовікові політичні діячі еміграції, які справді хотіли служити своєму народові, на ділі, формально чи неформально ставали членами якоїсь політичної партії чи організації, починають служити лише їй, віддаючи всю свою енергію міжпартійній боротьбі з її дрібними чварами. Нежиттєва, надмірна відданість букві своєї партійної програми стає їм законом. Довгий час бувши відрваними від своєї батьківщини, не маючи з нею живих зв'язків, добре не усвідомлюючи собі всіх, в тому й психологічних, змін, які сталися в ній за цей час, вони до всіх явищ сучасного складного й запутаного політичного життя підходять із своєю старою міркою, раз-у-раз шукаючи відповідь на його болочі питання в параграфах своєї партійної програми, писаної часом ще тоді, коли навіть не існувала совєтська влада. Деякі з них, напр., категорично відкидають будь-які форми колективного землевладіння, називаючи їх „комунізмом“ чи „колхозами“, хоч з цілком зрозумілих причин, безперечно, багато, навіть більшість підсовєтських селян висловилися би за можливість мати поруч з дрібновласницькими формами індивідуального господарства також і колективні у вигляді цілком добровільних кооперативних об'єднань із збереженням машинно-тракторних станцій. Сліпа віра таких людей в непогрешливість своєї партійної програми мимоволі породжує в них і внутрішню кастову ізоляційність їх від решти еміграції і кінцево-кінцем свого ж таки народу разом з прагненням фактично накинути йому монополюну владу однієї, саме своєї, політичної групи. Тому не дивним було б, коли, прийшовши на свою визволену батьківщину, вони почули від неї ту саму відповідь, як і оті загадані вище „опікуни“. І мабуть, тільки тоді вони побачили б і усвідомили б ті зміни в ній, яких вони доти не помічали.

Тим часом зміни ці велічезні. Невпізнаваними став за останні десятиліття цілий світ, і коли б діди сучасного покоління могли встати з своїх могил, їм здалося би, що вони воєскресли на іншій планеті. Під ударами світових воєн, революцій та визвольних рухів не лише перекраєно світову мапу й геть змінено політичну, соціальну та економічну структуру окремих країн. Воєнні й революційні бурі й породжені ними деспотичні режими, голоднеччя, нестатки, неспівність у завтрашнім дні — підірвали саму душу новітнього покоління — його етику, психіку й світогляд. Щодо Заходу, то с багато підстав визнати певну поляризацію там світоглядних настроїв: тим часом, як тонші, ідеалістичні натури шукають виходу з тійкої дійсності в релігійно-містичній ідеології, маси, ніби щоб не думати про завтрашній день, з го-

ловою поринають в легководуше життя з його розвагами й забавами, в якому нестійкі елементи дедалі неначе скокуються в прірву морального розкладу й розпусту. Так воно с і в Західній Європі, і навіть в „благословенній“ ще не закривавленій війнами й революціями Америці.

Які морально-психологічні зміни сталися в новому поколінні підсовєтських країн, — сказати з певністю дуже тяжко. Адже душа підсовєтської людини сховага лише під вільношою оболонкою залізної закони, а й від свого ж таки навколишнього оточення, під тєю внутрішньою оболонкою страху, під якою ховаються думки й почуття людини в кожній деспотії. Там, де людська особистість мовчить, де її заступити державний автомат робота, де її явля, як і будь-яке ухилення від офіційної — „комуністичної“ моралі с злочинним, — там годі сподіватися тих зовнішніх проявів внутрішнього морально-психологічного життя, що так впадають в око в країнах, де с особиста воля. Ось чому і лишається для нас сфінксом підсовєтська людина.

Які морально-психологічні зміни сталися в новому поколінні підсовєтських країн, — сказати з певністю дуже тяжко. Адже душа підсовєтської людини сховага лише під вільношою оболонкою залізної закони, а й від свого ж таки навколишнього оточення, під тєю внутрішньою оболонкою страху, під якою ховаються думки й почуття людини в кожній деспотії. Там, де людська особистість мовчить, де її заступити державний автомат робота, де її явля, як і будь-яке ухилення від офіційної — „комуністичної“ моралі с злочинним, — там годі сподіватися тих зовнішніх проявів внутрішнього морально-психологічного життя, що так впадають в око в країнах, де с особиста воля. Ось чому і лишається для нас сфінксом підсовєтська людина.

(Кінець буде)

ПРОТИ ВІДСТАВАННЯ

Пленум ЦК КП(б)У, що відбувся на початку березня в Києві, по заслуханні доповіді заст. голови ради міністрів УРСР В. Маджевича, видав постанову. Про завершення підготовки до весняних польових робіт та заходи для проведення весняної сівби в колгоспах і радгоспах УССР. В постанові сказано: „Тепер найважливішою умовою дальшого піднесення сільського господарства республіки с подолання відставання колгоспів, МТС, радгоспів і районів“, і поставлено як центральне завдання підтягання відстаючих колгоспів до рівня передових. Перший натиск покладено на виконання планів „громадського продуктивного тваринництва“, а далі ліквідацію хиб, допущених у підготовці до весни, в використуванні трудових та матеріально-технічних ресурсів. Внутрішні резерви, — каже постановою, — мусять бути мобілізовані максимумом, що посіва кампанія повинна пройти найбільш організовано.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді байсвідомі українські сили в один ідейний моєволіт та поставила його за службу нашим країнам та вільному поневоленому українському народові.

В. Гайдарівський

Мерехтливі Зорі

Оповідання

3) 2. Зі мною нічого не станеться під боки схопитися, вибігти на вулицю й торохнути возиком об землю, щоб розлетіся на тріски, нагнати плаксиву дитину і квачем заткнути співацькі пельку.

Але я помітив: не сторонні звуки заважали мені заснути, а думки, що роїлися у мойй голові. Все, що забулось, що минуло, як мені здавалось, безповоротно, все що я хотів не згадувати, раптом виринуло із забутий і стало переді мною понурими образами, ніби все життя пережить в один вчорашній день.

З'явився двоюрідний брат Степан у такому вигляді, як і прийшов після втечі — у короткій зашвиленій в'язниці, пожовклий, з запаленими безсонністю і голодом очима. Він переступив поріг і запитливо дивився на мене, то на другу жину, поглядом питав, чи пі-

знають його, чи захочуть його пізнати, чи може відречуться, ткнуть у руки шматок хліба, пару карбованців і порадять шукати просторійшої хати.

Два тижні пролежав Степан у ліжку і мавив про свою Надію, що теж і її десь вивезли з села, але окремо від нього. „Я найду тебе, Надіє, хоч під землею“ — потішав він дружину й себе, і хто зна, чи не знайшов її там, де обивав.

Братів образ уже зник, натомість за столом опинився слідий Єрохін, зизоокий, з усмішкою на синуватих тонких губах. Він перекидав з руки в руку наган і з удаваною лагідністю пропонував мені визнати себе терористом, членом підпільної контрреволюційної організації. Розлючившись могою впертістю, він бив мене ручкою наган по голові, поки я не завалився на підлогу. Я ще відчув один удар носком чобота в бік, а потім все обгорнулося чорним, як ніч туманом.

Уже нема і Єрохина, я знаходжуся в таборі примусової праці, серед просторого степу, в радгоспі. Що, здавалось, могло б бути присмишним, коли людина, котра народилася і зросла на землі, котра любить землю, знову б після довго-

літньої роботи в шахті опинилася в полі, ходила б біля худоби, зі сходом сонця виїздила б на оранку, на сіячу, чула б як тріскотять підрізані лемішем коріння бур'яну, бачила б як за нею слідком борозною біжить гайвороння і вихоплює черв'яків, слухала б безконечні пісні жайворонків.

Та не мав я там радості. Піднесеш голову і увесь степовий шар зникає. На рогах нині стоять, виблискуючи на сонці багнетами, охоронники. Вони з нудьги, що їх точила, мов шашіль, грудками шпурляли на свистунів-хорваків, криком лякали гайвороння, а коли й ці вправні набридали — млосоно поглядали на сонце і солодко позівали. А за плугами ходили в'язні, виснажені, обвітрені, темні, мов земля, ледь-ледь пересуваючи ноги, боялися відірвати руки від чепіг і все ж відірвалися і падали на пухку ріллю. Умерлого чи конаючого відвозили в подвір'я господарства, а на звільнене місце приганяли іншого в'язня.

Сівачі крадькома жувавши зерно і від корчів у шлунку звалювалися із сівалок. Ми сіяли хліб і без хліба умірали з голоду. Знаходилися смільчачи, що хотіли з поля принести в барак прихованого зерна,

щоб зварити його. Та досвідчені охоронники знаходили зерно і в матні, і в підв'язаній халаші підтанців і за підшитою в'язниці. Винуватий потрапляв до карцету, а звідти до шпиталю, щоб за кілька днів опинитися на кладовищі.

І де б я не був, що б не переживав — завжди мріяв про волю, чекав на кращі часи і завжди задрив. Визираючи через щілину, проїдену ржавчиною в блясі, що затуляла в'язничне вікно, бачив я на сучій гіляці акації горобців і мені тоді самому хотілось перетворитися на горобця, безтурботно цвіркати і більш нічого не знати. Бачив я на сучидні з таборними нивах колгоспників, що біля себе не мали охорони і я їм задрив теж. Ох, яка спокусилна та воля і яке умовне й розуміння!

Вечорами я прислухався і чув, як на далекій станції перекупувалися паротяги і мрії уносили мене туди. Десь на вокзалі люди сидять на клунях і кунюючи, чекають на потяги, щоб діждатися, їхати туди, куди їм треба, куди їм хочеться їхати. Мені здавалось, що всі люди вільні, крім мене й моїх товаришів. Ми мов птахи з пов'язаними крильми.

Та дочекався таки я звіль-

нення й полетів до дружини й діток своїх. Радів волі невимовно радісто, мені байдуку були і злидні, що їх терпіла родина, й фізична моя недолугість. Головне, що я вільний.

У хвилини забуття часом мені здавалось, що я ще замкнений, що біля моїх дверей ще може задзвеніти в'язанка ключів, рипне залізо і на порозі стане наглядчак. Але відразу ж я отямлювався і щоб більше відчувти волю, ходив вулицями селіща, без потреби заходив у крамниці або виходив у поле й радів, що ніде не блищать багнети.

Та поволі я занурювався в буденність, працював, заробляв і звик вважати себе такою ж людиною, як і всі люди, і жити так, як живуть воєни. Минуле здавалось мені чимсь несправжнім, якимось сном, а може уявою.

І ось бригадир Іван Кузьмич нагадав мені, що той сон, та увага може знову перетворитися в дійсність. Виходить, що я як був в'язнем, так ним і залишився, а покищо до першого випадку, якого ждуть і упевнені, що він трапиться, я перебуваю у відпустці, хоч і не визначений терміном, але не більш, як відпустці.

Почав я пригадувати всі слова, усе до подробиць, що казав Іван Кузьмич і в мене закралася думка, чи в усьому він був відвертий, чи не рано його відпустив. Може б, посидівши довше, він ще щось відкрив, більш важливе, значніше.

Проте, що мені ще треба? Досить і того, що за мною стежать, пильнують, мов малу дитину.

Але чому саме тепер Іван Кузьмич розчулився, думало мені, чи нема за його раптовою приязню чогось іншого? Невже справді сприйняв близько до серця мою долю? Невже настільки суворий був допит, що він злякався не стільки за мене, як за себе? Шось воно не так, щось не сходяться кінці з кінцями. Хоч Іван Кузьмич з не належить до хитрунів, та вірити кому б не було тяжко, навіть неможливо. Чи не вирядив його до мене Попов і навіть визначив йому, скільки випити горілки, про що говорив і в якому саме дусі? Я, щоправда, мовчав, не притакуюва йому, коли він кляв життя й скаржився на долю. Та мене саме за те й обвинувати можна, що мовчав, бо мовчання рівнозначна згоді. (Продовження буде).

Володимир Винниченко

Отже — характерною рисою молодого Винниченка була революційна активність на тлі української ідеї. Але одночасно цей молодий студент вразив своїм талантом як письменник. Це було щось блискуче, яскраве, свіже, нове... Річ в тому, що до Винниченка майже уся тематика українського письменства починалась навколо села, селянського життя, сільських мотивів. Між тим, починаючи від 1905 року і — краще — далі, все збільшувалися кадри української інтелігенції, творились почасти значні українські інтелігентські середовища, які хотіли бачити українську літературу не лише селянською, але з мотивами й засягати ширшими, глибшими, загально-людськими. І ось тут, власне, з'явився Винниченко. Його вітали, ним зачитувались, про нього говорили, очікуючи все нових його творів. Правда, творчість Винниченка була під певними оглядами ніби заанагностичена, але треба зазначити, що цей момент критика почала спеціально підкреслювати уже після 1920-го року, в парі з політичним „упадком“ Винниченка. Окремої уваги заслуговують його драматичні твори. Тут теж публіка прагнула вийти за межі чистого етнографізму і Винниченко, самого свого таланту, що йшов у парі з подивувальною продуктивністю, — творить речі, що надзвичайно оживлюють український театр, надаючи йому нове обличчя. Ці драматичні твори знайшли оцінку і в чужих літературах (французька, німецька, російська, чеська) і ставились на чужих сценах, і це кілька тижнів тому російський театр у Нью Йорку виставив його п'єсу „Закон“.

Але прийшов 1917 рік. І ось тут довелось Винниченкові виявити усю силу свого інтелекту, своїх здібностей. Пробудження України. Перший Національний Конгрес. Утворення Центральної Ради. І спонтанне, під гомові оплески видивлення головних провідників розбудованій українській державі: Грушевський, Винниченко, Сфремов — знає і улюблені постаті. Грушевський — президент українського парламенту — Центральної Ради Винниченко — голова Генерального Секретаріату — інакше — прем'єр-міністр Українського Уряду. — Який міністр, якого уряду, якої України? — Здається, сьогодні Нік Йорк був би менш здивований коли б українці захотіли перейняти тут владу, ніж те сталося у Києві в 1917 році. Книг буквально зайві. Росіяни, малороси, жидаї, поляки — підняли страшний крик. „Кака України?“ „Откуда?“ „Почему?“ І на допомогу їм — усю місцеву, ще російську, владу: міська дума, командуючий військовою округою, російське офіцерство, а зверху — „Временное Правительство“, на чолі з Мілюковим, Керенським і т. д. Правда, по степах і хуторах вставала й із здивованим протрала очі „в огні розбудженя“ України. Але провідникам Центральної Ради й Генерального Секретаріату треба було діяти у ім'я сьогодні, зараз — організувати, просвіщати, а головне — відбавити страшний, безперестанні атаки. І ось тут Винниченко справді послужив Україні. Людина високого інтелекту, прекрасний промовець — він буквально „садив“ усіх ворогів. І ці вороги, що, розгону, із зневажливою пошмійкою насакували на ніжну й крихку спочатку рослину — Центральну Раду, з метою все розбити й знищити і зародку, мусили з соромом відступати. І тим, хто умів блискуче, гідно, переконливо, часом із сарказмом, відбити ці атаки — був передовсім Винниченко... Коли Центральної Рада, а тим самим справа державного відродження України на початках не упала, встоялася, закріпилася, то це було

безперечно заслуга Винниченка. Винниченка і Грушевського. Грушевського і Винниченка... Розуміється, при участі й допомозі усього свідомого українства, що на той час потрапило виставити плеяду сильних індивідуальностей, а при тім — великих патріотів і людей високої моралі: Симон Петлюра, Сергій Сфремов, Володимир Чеховський, Іван Стещенко, Сергій Шелухин, Іван Липа, Петро Холодний, Вячеслав Прокопович, Дмитро Дорошенко, Олександр Лотоцький, Іван Феденко-Чопівський, Іван Феденко-Чопівський, а із жіноцтва — Софія Русова, Людмила Старицька-Черняхівська, Зінаїда Мірна й багато інших.

Взагалі, коли ми вже розвинули оці спогади, то мусимо сказати: при будові своєї державності, Україна десь відразу знайшла і виставила людей „першорядних“, що могли зробити честь кожній нації. І коли б не брутальна большевицька навала, то Україна безперечно була б одною з найкультурніших держав у Європі. Київ блистив іменами у всіх сферах духовного життя й мистецтва: Олександр Олесь, Микола Садовський, Саксаганський, Стещенко, Леонтюк, Кошич, Юрій Нарбут й інші та інші... Воїстину, це був короткий, але „золотий вік“ відродження нації, що не вигасав, а живе в пам'яті народних віками і хіба можна дивуватись, що нинішній Український Державний Центр — Національна Рада — свято хоронить свій правний і духовний зв'язок із тою добою. Це не тільки наше право і честь, — це наша повинність. Київ-Львів... „Аще забуду тебе, Ієрусалиме, забенна буди десниці моя...“

Отже — кажемо — це перша скрапа доба становлення української державності незрозуміло зв'язана з іменем Володимира Винниченка. Він — головний речник цієї доби, він — автор її універсалів. А, крім того, Винниченко й особисто привабиває постать: широка адача, ворог сухого догматизму, доброзичливість у відношенні до людей і вираза до мистецтва. Його руки абсолютно чисті. Таким його запам'ятав Україна і тому не дивно, що, знаючи про смерть Петлюри, Україна у 1941 році кдала Винниченка...

Де ж починається момент розходження Винниченка з українською владою й з українським суспільством і в чому причина цього? Нема місця тут це говорити тут широко: праця складна, але разом з тим і проста. Тому скажемо коротко: основна причина — план і намір Москви заволіти Україною і Винниченка, властиво, — перша жертва — болочна жертва — російського імперіалізму. Після повалення гетьманату, Директорія увійшла до Києва. Тут зібрався Трудовий Конгрес, а 22 січня 1919 року відбувся на Софійській Площі урочистий акт проголошення соборності України при активній участі української делегації з Галичини — від Західної Української Національної Ради. Нормально, перед Україною стелився широкий шлях внутрішнього угодкування, розбудови й розвитку. Але це не скінчився Трудовий Конгрес, а над Україною вже нависла московська хмара. Москва ще ніби не посилала війська, але ставила до України різні вимоги, а, головне, „через тисячі агентів“ впровадила по Україні пропаганду: мовляв, у Московщині, в Росії, народ уже дістав землю, робітників — усі права і взагалі там запанувало нове щасливе життя, а на Україні Центральної Рада була „буржуазна“, проти народу і не перерева земельної реформи, а гетьман і зовсім забрав землю і повернув поміщикам, — отже тільки большевики дадуть українським селянам землю, а робітникам — права і дозволять бідним людям забрати у

3 Життя Громад і Організацій

ГАММОНД, ІНД. На Народний Фонд

На пущенні в дні 11 березня, що його влаштувала Братство Сестриць при укр. Православній Церкві св. Михаїла, була переведена збірка на Український Народний Фонд. Пожертви злагали як слідує: по \$2: о. парох П. Дармаць, П. Пелешенко, П. Верницький, І. Агафійчук, Е. Демків, Ст. Підчаший та М. Сенік.
По \$1: П. Зізов, М. Ковачев, О. Сарик, К. Мейерс, К. Мильо, Б. Вілсон, М. Урядко, Тачалка, П. Адамка, М. Мандзій, З. Пелешенко, М. Вурлука, М. Винас, А. Сидор, І. Солян, І. Пелешенко. Решту дрібними.
Суму \$31,00 відіслано до Українського Конгресового Комітету.
Е. Демків

ПАСЕНК, Н. Дж. Свято Т. Шевченка

В неділю, дня 1 квітня 1951 року, Українська Православна Церква відсвяткувала традиційне свято на честь Т. Г. Шевченка.
Свято відбулося заходом церковного хору ім. М. Лисенка з дуже гарно підготованою програмою. Були співи двох хорів, мішаного й жіночого, які переплітались деклямаціями, як старших так малих хлопчиків та дівчаток, та гарно підготованою інсценізацією з творів Шевченка.

Святочну промову виголосив дуже приступно й зрозуміло новий парох о. В. Олійник, в якій вказав на те злиденне життя нашого народу в тих часах, коли жив Шевченко. Але під впливом вогненного слова нашого пророка відроджувалась пам'ять в народі про давню славу наших предків — козаків. Виховувались і наслідували Т. Шевченка наші письменники, котрі зорувались на його творчості та виховували цілі покоління нашого народу на тій прекрасній мові, якою писав Т. Шевченко. Приявні нагородили промовця довгими оплесками.

Програма була добре відготовлена. Співи і деклямації випали знаменно. Можна відразу завважити, що хористи із своїм диригентом п. проф. В. Мельничуком роблять прекрасний поступ, бо до своїх здібностей додають ще й велику праці, що пізнали по добре підготовленій програмі.
Від'ємною стороною є лише те, що таке велике свято не відбувається в злучі з іншими організаціями. Найближчий час, щоби ми всі показали ділом, як ми розуміємо, шануємо й любимо Т. Шевченка.

Трентон, Н. Дж. В пам'яті Тараса Чупринки

Заходом 18-го відділу О.О.Ч.С.У. в Трентоні при співучасті Укр. Католическої Церкви, Пласту і „Самомомочі“ відсвятковано перші роковини помічників усе, що їм подобається: „грабу“ — нагробоча не! Розуміється простий неосвічений народ, а ще особливо після поміщицько-німецьких репресій під час Гетьманщини, дуже пильно прислухався до цієї пропаганди і подекуди явно хилився в бік большевиків. А, тим часом, Москва подала підсуду і просувала на Україну своє військо.

Що було робити?
І ось тут Винниченко зайняв позицію: вся справа, мовляв, у соціальній реформі. Треба ці реформи перевести швидко, радикально, безоглядно, як у Советській Росії, тоді московські большевики перестануть мішатися до українських справ і до України. Треба з Леніном і Троцьким переговорити й вислати ім, що український уряд такий же революційний, як і російський, а проти Москви нічого не має та воювати з нею — не збирається. Тому — на першому місці — поглиблення революції й угода з Москвою. І ось зарисувалось засадниче розходження між Винниченком і Петлюрою. Петлюра, а за ним українське військо і громадство оцінили ситуацію цілком по іншому. Москві — Леніну, Троцькому та Чичерину — зовсім не йде про соціальні реформи на Україні, — вони передовсім хотять знищити незалежність України і заволіти нею. Тому — не переговори і внутрішня революційна колотня, а організація збройної сили і збройний захист України. Військо, дисципліна, народна жертвенність...

(Далі буде)

смерті бл. п. Р. Шухевича-Чупринки, дня 10 березня Жалобною Академією в Словацькій галі при більшій участі публіки. Слід згадати, що в українських церквах обох віроповідань була відправлена пахавида за пологолого Героя.
Голова Відд. „Самомомочі“ інж. Т. Левинський відкрив свято коротким словом. По відслоненні куртини, як друга гочка, виступили пластуни. Сцена була дуже гарно прибранна, задня куліса уявляла ліс, посередній сцени могила, на могилі березовий хрест, а на хресті табличка з написом: 5. 3. 1950. По обох сторонах могили в одностроях стояли пластуни з квітами в руках. Почалася спільна молитва „Боже Великий Єдиний“, а по молитві коротка інсценізація. В третій точці був реферат, який виголосив культурноосвітній референт О.О.Ч.С.У. Доповідав учасник змагань у роках 1918-20, говорив про важку боротьбу і героїську смерть ген. Чупринки.

По рефераті деклямувала панна Богдана Гафткович, яка зворушила публіку до сліз. По деклямації виступив молодий бандурист М. Фіцай (закарпатець), котрий відіграв на бандурі і відспівав дві пісні УПА. З черги деклямували пластуни Ю. Гович і А. Понятишин.

На закінчення сформований відділ повстанців в одностроях і з українським прапором передіфілював біля могили і віддав пошану по-військовому приказу. На приказ команди відділу „почесть дай!“ сам схилив прапор над могилою, а присутні відспівали „Ще не вмерла Україна“. На тому свято закінчено. Добровільними датками зібрано \$20.

Трентон, Н. Дж. Шевченківське свято

Українська об'єднана громадськість м. Трентону, відзначила Шевченкові роковини святочним концертом, що відбувся в суботу 24 березня в залі Української Православної Парафії.
Підготовкою і проведенням свята займався святочний комітет, обраний представництвом громадських і церковних організацій. Випанувати пам'ять Т. Г. Шевченка прибуло понад 200 осіб. Святочний концерт започаткував хор ім. Леонтюка п-ні А. Наріжна співом „Заповіт“ — гарм. О. Кошиця. А пластуни відчитали гуртову деклямацію „Поклія Тарасові“.

Святочну промову виголосив ред. І. Кедрин, який стисло й глибоко-змислово висловив значення Т. Шевченка як творця української нації, що відродилась на ідеях Шевченка і змагає до виконання його заповіту — жити вільно у своїй незалежній Соборній Державі.

Найкращою частиною святочного концерту були сольоспіви. П-ні А. Наріжна (сопран) відспівала „Думу про Шевченка“, записану нею від сліпого бандуриста. Артист Палс-опері Трентону Н. Самокіш (баритон) відспівав: „Ой Дніпрі, мій Дніпрі...“ муз. М. Лисенка, „Гетьмани“ — муз. М. Лисенка та „Ой, гляну я, подивлюсь“ — муз. Волошина. Становленням святочного комітету в концерті взяли участь гості з Ньюарку, артисти української опери й драми: панна Леся Вахнянин (фортепіано), Юрій Колінько (тенор), і Михайло Чалий (бас).

Ю. Ковінько відспівав: „Ми нули літа молоді“ — муз. Ніжківського, „По діворі вітер“ — муз. М. Лисенка, „Молитва“ з опери „Запорожець за Дунаєм“.

М. Чалий відспівав: „Три шляхи“ — муз. Степового, „Минають дні“ — муз. М. Лисенка, „Пісня І. Сірка“ з п'єси „Про що Тирса шестеліла“.

Акомпанювала всі співи панна Леся Вахнянин. Всі сольоспіви і фортепіанний супровід були так високого мистецькими, що справили на слухачів незабутнє враження. Гарною новинкою була і гра на скрипці п-ні Кузик Дорі, яка добре виконала „Мелодію ночі“ — муз. Дреля.

Кращою деклямацією була п. Докторуку „А. О. Козачковському“, а також на належну рівні була деклямація гуртка пластунів і п-ні Сенко М. Наприкінці хор їм завдячується проведення національних свят в Трентоні, відспівав три пісні: „І світає, і смеркає“ — муз.

Віляньського, „Реве та стогне“ „Сонце заходить“ — муз. Роздольського.

Свято закінчено відспіванням національного гімну.
Чистий дохід з концерту в сумі \$40 призначений постановою представництва національно-громадських організацій на побудову надгробного пам'ятника на могилу поета Юрія Клена.

Шевченківське свято принесло задоволення не тільки під мистецьким оглядом, а ще й тим, що було спільним, без розбиття цього разу на два табори з двома святами.
І. Сенета

НЮАРК, Н. Дж. Шевченківське Свято в Сетон Гол Університеті

Дня 10 березня ц. р. відбулось Шевченківське свято в міському відділі Сетон Гол університету. Ініціаторами свята були студенти класу української мови під проводом викладача — д-р Т. Мацькова.

Свято відкрив д-р Мацьків англійською мовою, а відтак виголосив в українській мові доповідь п. з.: „Постать Шевченка на тлі тодішніх соціальних-політичних відносин“. В своїй доповіді начеркнув він в оригінальний спосіб дуже виразно постать нашого генію.

Другу з черги доповідь виголосила в гарній англійській мові студентка п. А. Сенцій п. з. „Значення Т. Шевченка для України“. На вокальну частину концерту зложились продукуванням хору „Трембіта“ під орудуванням п. Добоша і сольо на бандурі п. Юркевича.

Виступ хору зробив надзвичайне враження на присутніх — особливо виконання пісні: „Садок вишневий“ стояло на високому мистецькому рівні. Талановитий молодий бандурист п. В. Юркевич відспівав пісні „Думи мої“ і „Тарасова ніч“. Відтак студентка п. Ворковська віддеклямувала Заповіт в англійській мові, а хор тим же „Заповітом“ і національним гімном закінчив це гарне свято.

В ролі заповідача в англійській мові виступав студент п. К. Саміла. Прибранням сали зазначилися студенти пп. С. Танчак і Д. Стець. При кінці зроблено спільну зимку всіх присутніх (понад 60 осіб).

На тому місці належить зложити подяку за працю та ініціаторам свята з д-р Мацьковим на чолі, як рівнож хористам і молодому бандуристу, що мимомовою обставини щоденного життя знайшли час, щоб гідно запрестентувати нашу культурні цінності на університетському ґрунті.

Рочестер, Н. П. Концерт Капелі Бандуристів

У своїому артистичному турне загостила Капеля Бандуристів і до Рочестеру. З усіх місцевостей, де вона побувала, виспільються запальні китичі признання та похвал. Я хотів би докинути і від Рочестеру ще одну китичку.

Не пишу фахової рецензії, бо до цього мені бракує даних, а обмежуся лиш до звіту громадян і меломана (уже 40 з горю літ минуло, як почав я співати в Перемиському „Бояні“ тай співав з перервами більш 30 літ в різних хорах та під різними диригентами).

Думаю, що слід підкреслити, що Капеля зробила колосальне враження не лиш на нас, українців, але й на американців, яких везаки трохи прибуло, а було б їх більше, як щоб Капеля концертувала у місцевій театральній сали, але їй треба замовляти хоч пів року наперед!

Простора церковна галля була битком набита, а деякі відійшли додому без квитків. Щодо самого концерту трудно сказати, що було найліпше, бо все було гарне!

Писав недавно один справоздавець, що „Байда“ це найліпший твір з репертуру. Та мені крім „Байди“ припала до вподоби і „Молитва“ із „Запорожця за Дунаєм“, а особливо це сольо милозвучного ліричного тенора П. Зайферта. До того й слова цієї молитви промавляють дуже до нашої душі. Так думали і інші, з якими я що справу обговорював.

Гарні були рівнож і „Блаженства“ — комп. Кошиця. В їх тонах вичувалось якусь полешу та надію, що все таки колись ліпше буде.
Добра була і „Почаївська Божя Мати“ збаритономим сольом П. Садовського. Властиво треба би кожному і кожного соліста відмітити, бо кожний з них вносив щось нового, та на це немає змоги. Ще тільки

ЗАКЛИК

ДО УКРАЇНСЬКИХ МАТЕРІВ

Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки, взявши за своє завдання культурну і освітню роботу серед нашої еміграції, як і пропаганду серед американського загалу, не могло не спинитися над складною і важливою проблемою виховання дітей.

Опинившись в Новому Світі, ми зустрілися з багатьма новими, іноді незрозумілими для нас явищами, які часом викликають досить тяжку реакцію з боку окремих індивідуумів. Тяжко пристосуватися до ролі тільки фізичного робітника тим, що раніш працювали розумово; тяжко проходити безмовним і глухим — через незнання мови — повз силу фактів, про які багато хотілося б сказати; тяжко знайти рівну середню лінію поміж стисло організованим життям в таборах і абсолютною особистою свободою в Америці. Дорослі проходять час пристосування тяжко, а ще тяжче дається це дітям.

Нові основи виховання, нові правила поведінки школярів у школі і з учителями, нові поняття, нова мова, що потроху починає розгоровувати дітей від батьків, — все це проходить через дитячу душу непомітно назовні, але карбується у психіці, як певна травма, що потребує більшого чи меншого часу на те, щоб загоїтися.

З другого боку обставини життя складаються так, що мама, найближчий друг і виховник дитини, саме в цей критичний час входження у нове життя, віддаляється від неї. Віддаляється через те, що мусить працювати поруч з батьком, щоб заробити на прожиток, щоб поставити матеріальні підвалини під побут родини.

В зв'язку з цим, в багатьох родинних питаннях виховання, підходу до дитини, ставлення до школи і американської системи виховання, — перетворюється на певну кризу у родинних відносинах, — і часто мама в розпущі вже не знає, як їй ближче підійти і як краще вплинути на дитину.

Об'єднання Українських Жіночих Організацій Америки, зваживши всі обставини, вирішило, що тепер, по одному-двох роках досвіду, вже можна зробити певні висновки і шукати розв'язки і вірного підходу, як педагогічного, так і організаційного. Ясно, що ми насамперед мусимо з'ясувати самі для себе ті проблеми і питання, які нам найбільше дошкулюють, а потім подумати і над тим, яким способом мусимо ми поставитися до дітей і до наших з ними відносин, щоб це входження в нове життя не сталося кризою для них, ані заклало б підвалини розкладу чи розколу у наших родинних пізніше, коли діти подоростуть.

Тому ОУЖ звертається до всіх українських матерів із закликом, прислати нам свої питання, свої проблеми, свої болі, незадоволення чи напакі признання до тих чи інших фактів у системі виховання і школи.

Проаналізувавши їх, ОУЖ планує низку нарад і розмов між матерями і педагогами — як українськими, так і американськими, які напевно зможуть багато вяснити, поради дати і дати напрямом у нашій виховній роботі в Америці. Багато проблем в Америці уже вирішено, але ми просто не знаємо способу і ходів до того, щоб дістати потрібну пораду чи підтримку.

Смілива аналіза і міцна організованість вже не раз рятували українську громаду в різних ситуаціях і безперечно можуть зарадити і тепер, коли йдеться про те, щоб нам не втратити наших дітей не то що для України, але і для їх родин перш за все.

Писати просимо на адресу: United Ukrainian Women's Organisation of America P. O. Box 318 Cooper Station New York 3, N. Y.

Листи для вивчення будуть передруковані без імен, тільки з ініціалами,
Головна Управа ОУЖ Америки

ДО ТИЖНЯ БУДЕ ВИРІШЕНА ДОЛЯ СОВЕТСЬКО-АНГЛІЙСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Вашингтон. — Злучені Держави прийшли до заключення, що треба підждати ще один тиждень на закінчення нарад делегатів чотирьох потуг у Парижі, які мають установити денний порядок для кон-

ференції міністрів закордонних справ Росії, Америки, Франції й Англії. Ці вісті привілали багатьох американських загалний амбасадор, Чарлс Е. Болен, який повертається до Парижа. Теперішні тимчасові наради почалися 15 березня і зазначилися невдачею у намаганнях дійти до порозуміння між Заходом і Сходом.

згадаю, що добрим набутком для Капелі є цей молодий (здається 24-літній) бас.

Про самого диригента В. Божика не буду нічого писати, бо він моїх похвал і так не потребує! Його тут втали дуже тепло. Та й не дивно, бо п. Божик перед обняттям проводу Капелі перебував у нас майже півтора року і багато трудно вложив у постановку тушнього хору.

Щастя Боже, Дорогі Мистці, у дальших Ваших змаганнях. Здобуйте своїм мистецтвом в Америці широкий розголос українській культурі й українським вільнолюбним змаганням.

Петро Зубрицький

Вступайте в члени У. П. Союзу

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

— зладив: — ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕНКО
Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.
— Ціна \$2.00 —

Замовляйте у:
"СВОБОДА"
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

УВАГА! MANVILLE, N. J., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! РІШЕННЯМ І ЗА БЛАГОСЛОВЕННЯМ ІХ ЕКСЦЕЛЕНЦІ КИР КОНСТАНТИНА

ОСНОВАНО В MANVILLE, N. J., УКРАЇНСЬКО-КАТОЛИЦЬКЕ ДУШПАСТІРСТВО.

БОГОСЛУЖЕННЯ

відбуваються ЩО НЕДІЛІ І СВЯТА 0 год. 10-тій рано в ТИМЧАСОВІЙ КАПЛИЦІ в RARITAN при вул. FAIRFAX AVE. (в бувшій сали У. Н. Союзу)

Адреса душпастиря: Rev. M. MYCHAJLW, c/o Rozov George, Amwell Road, Millstone, N. J.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ В „СВОБОДІ“

Адміністрація „Свободи“ повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначити окремі шпальти збільшеного великоконого числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Не зважаючи на збільшену кошта друку, ціна оголошень залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 долари за 5 рядків та більше, відповідно до величини. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальшій закутій світу, куди навряд чи звичайна пошта занепає за таку відстань. Великий тираж „Свободи“ та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартості і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надіслати найпізніше до 21-го квітня ц.р.

УВАГА! **УВАГА!**
ТОВАРИСТВО Б. ВОЯКІВ УПА в ЗДА
повідомляє всіх б. вояків УПА, що
В СУБОТУ, 21. КВІТНЯ (APRIL 21) 1951 Р.
В ДОМІВ : ООЧСУ при 123 — 2 Евс., Нью ПОРК
—: відбудеться: —
ДРУГИЙ РІЧНИЙ ЗІЗД.
Початок о годині 2-гій пополудні.
Просимо взяти членну участь. Г. Управа.

